

Niet alleen Jantje helpen, ook zijn ouders

- zaterdag 31 mei 2008
- Auteur: Veerle Beel

Steven Vanackere: 'Er komen 1.000 jongeren per jaar bij in de bijzondere jeugdbijstand. Zou het kunnen we dat we minder tolerant worden voor sommige gedragingen?' Bart Dewaele

© Bart Dewaele

BRUSSEL - Interview STEVEN VANACKERE OVER GEZINSBELEID Een 'alternatief gezinsbeleid', zoals de SP.A vraagt, vindt Vlaams minister van Gezin Steven Vanackere (CD&V) overbodig. 'Er is een gezinsbeleid, en het is bedoeld voor iedereen. Wel moeten we erop toezien dat echt iedereen, ook de kwetsbaarsten, aan hun trekken komen.'

Van onze redacteurs

Guy Tegenbos

Vanackere haalde gisteren nog maar eens extra geld binnen voor de ondersteuning van jonge gezinnen. Haast dertig miljoen voor kinderopvang en vijf miljoen euro voor de bijzondere jeugdzorg. Met dat laatste bedrag wil hij vooral de pleegzorg versterken. De kostenvergoeding voor ouders gaat met 50 euro per maand en per pleegkind omhoog. Ook de diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg krijgen een duwtje in de rug.

Vanackere: 'Dat zijn pleeggezinnen die het hele gezin ondersteunen, niet alleen het kind. Het is een sympathieke vorm van preventie. Als je een jongere naar een gemeenschapsinstelling moet sturen, ben je in feite al te laat.'

Daarom heeft hij eerder dit jaar ook structurele subsidies toegekend aan het Stop 4/7-project, dat in alle Vlaamse provincies een kern heeft die met gezinnen van moeilijk handelbare kleuters werken.

'Deze hulpverleners gaan bij de gezinnen thuis. Ze werken niet alleen met Jantje, maar ook met Jantjes mama en papa. Wist je dat de meerderheid van de jongeren met gewelddadig gedrag in de gemeenschapsinstellingen al probleemgedrag vertoonde tussen vier en zeven jaar? Een verstandig welzijnsbeleid is preventief van aard.'

Vindt u het een goed idee, in dit verband, om jonge ouders een opvoedingsbelofte te laten afleggen, zoals het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen suggereert?

'Ik vind zo'n belofte wat kunstmatig. Tenzij de suggestie bedoeld is om het besef te laten doordringen dat kinderen krijgen een ernstige zaak is. Klinkt al snel paternalistisch hé? Ik hoed mij

voor morele oordelen. Ik weet dat veel ouders hun best doen en dat velen de opvoeding van hun kinderen nu moeilijk vinden.'

'Hillary Clinton zei als presidentsvrouw al dat er een dorp nodig is om een kind groot te brengen. De conservatieven waren het daar niet mee eens. Bob Dole zei dat er een sterk gezin voor nodig is.'

En wie had gelijk?

'Dole fluistert toch wel een beetje in mijn oren dat de overheid niet alles kan dragen. Maar opvoeden is ook niet de allerindividueelste verantwoordelijkheid van ouders. Rond de gezinnen is een heel netwerk nodig: school, verenigingen, vrienden, burens, familie - en ook de overheid af en toe. Er zijn ook veel interessante initiatieven uit het middenveld. Dat alles samen, dat 'dorp', moet de gezinnen sterker maken.'

Sommige gezinnen zijn minder sterk dan andere, ik denk aan gezinnen in armoede of eenoudergezinnen. Moet er voor hen geen tandje worden bijgestoken?

'Absoluut. Maar er is geen alternatief gezinsbeleid nodig, zoals Katleen Van Brempt (SP.A) onlangs nog bepleitte. Er is een gezinsbeleid, en het is bedoeld voor iedereen. Iedereen moet aan zijn trekken komen.

De meest onthutsende studie in dat verband was recentelijk die van Kind en Gezin over het gebruik van de kinderopvang: tot de tien procent ouders die geen opvang vonden, behoren gemiddeld genomen meer mensen met een laag inkomen, een lage opleiding en eenoudergezinnen. Daar speelt dus een massief mattheuseffect. Daarom doen we nu extra inspanningen voor hen in de kinderopvang, en laten we hen zwaarder meetellen.'

Zal het extra geld voor de kinderopvang, waartoe gisteren beslist is, het tekort volledig wegwerken?

'Ik ben geneigd om te denken van niet. In 2004 dachten we dat we er zouden komen met 5.000 extra plaatsen. We hebben er intussen al 12.000 gerealiseerd en nog was het niet genoeg. Het was een vergissing om in 2004 niet in de regeringsverklaring op te nemen dat het budget voor de kinderopvang moet stijgen samen met het geboortecijfer. Dat moeten we in 2009 goedmaken.'

'De Vlaamse gezinnen laten duidelijk horen dat ze meer ondersteuning willen bij de combinatie arbeid-gezin. Toch vraag ik mij ook af hoe het komt dat de vraag naar professionele opvang bij ons zoveel groter is dan elders. Ouders zouden lang genoeg de tijd moeten krijgen om zelf voor hun jonge kinderen te zorgen.'

Dus u bent voorstander van het uitbreiden van de verlofstelsels voor jonge ouders?

'De vraag naar opvang zou daardoor zeker dalen. Maar ik ben wat terughoudender dan anderen om mij uit te spreken over bevoegdheden die de mijne niet zijn.'

Ouders moeten nog vaak lang wachten voor ze hulp vinden als hun kind een probleem heeft.

'Als iets niet beantwoordt aan onze verwachtingen, moeten we meteen weten hoe het heet. Pas op, ik onderschat de onrust niet die ouders voelen als ze niet weten wat er scheelt. Daarom heb ik extra

middelen gegeven aan de centra voor ontwikkelingsstoornissen, die diagnoses stellen.'

'Maar ik stel in alle eerlijkheid ook de vraag: problematiseren en medicaliseren we niet te veel? Ik denk aan de spreuk die bij mijn moeder hing: 'De mens lijdt nog het meest door het lijden dat hij vreest'. Er komen netto 1.000 jongeren per jaar bij in de bijzondere jeugdbijstand. Zou het kunnen we dat we minder tolerant worden voor sommige gedragingen?'

Laten we het eens over de jeugd zelf hebben: Vlaamse jongeren denken vaker aan de dood en zijn vaker depressief dan jongeren van elders.

'Het is een groot en gevoelig probleem. Maar we hebben ook bijzonder veel ouderen die zelf uit het leven stappen. Een Vlaming vraagt blijkbaar niet zo gemakkelijk hulp en kan niet zo goed onder woorden brengen wat hem dwars zit. Er is ook die grote druk van het ideaal, waar we vanaf moeten. Ik heb het nu niet over werk of school. Ik ben er zelfs niet van overtuigd dat de schooldruk nu echt zoveel hoger is dan in onze tijd. Ik heb het over de verwachting dat je altijd en overal gelukkig moet zijn. Het idee dat je ook neerslachtig kunt zijn, dat iets flink kan tegenvallen, wordt blijkbaar niet meer aanvaard.'

'Het zijn signalen die zorg vragen en ook onze zorg krijgen. Anderzijds wil ik niet bijdragen tot die cultuur van 'alles gaat naar de knoppen'. Het plekje waarop we leven is niet zo slecht.'

Een grote groep jongeren geniet volop van de vrijetijdscultuur, anderen hangen rond en schoppen keet. Hebben ze wel genoeg te doen, doen we genoeg beroep op hen?

'Vergeet niet dat veel jongeren schitterende engagementen nemen als vrijwilliger. Maar het is wel juist dat er vroeger, met een snellere intrede in de arbeidsmarkt en met de legerdienst, een samenleving was die duidelijker zei wat ze van jongeren verwachtte. Nu is er veel meer vrijheid en dat is vooral een cadeau voor de sterksten. Voor de allerzwaksten is het maar een theoretisch concept.'

'Wat me opvalt, is dat er in de scheiding tussen de *haves* en de *have-nots* de afgelopen decennia niet echt vooruitgang is geboekt. Juist daar ligt het argument voor overheidsinmenging. Zodat we als sterken de zwakkere recht in de ogen kunnen kijken en zeggen: jij mag evenveel van die vrijheid gebruikmaken als ik. Dan pas heb je een echte democratie.'

Maandag begint de week van de opvoeding. Wat brengt die?

'Onze uitvoeringsbesluiten voor het opvoedingsdecreet zijn klaar. Dat betekent onder meer dat het Vlaams expertisecentrum opvoedingsondersteuning uit de startblokken kan. Het betreft een gezamenlijk initiatief van het agentschap Jongerenwelzijn en het agentschap Kind en Gezin, dat maandag wordt voorgesteld. Zo'n samenwerking tussen twee agentschappen is een primeur, en het is een pluim waard.'